

NOTAT

OGS-NOT

SEKSJON FOR RESSURSFORVALTNING

9.4.1991

OGS/abh

**NORSK SELFANGSTPOLITIKK. FOREDRAG PÅ DET UTVIDEDE NORDISKE
HVALFANGSTKOMMISJONÆRMØTE, REYKJAVIK 10. APRIL 1991.**

Norsk selforvaltning er basert på prinsippet om at alle levende ressurser i havet skal gjøres gjenstand for bærekraftig beskatning dvs. skal beskattes innenfor forsvarlige biologiske rammer. Vårt standpunkt er at norske myndigheter har en legitim rett til å utføre en forsvarlig forvaltning av selbestandene. Denne forvaltning berører grunnleggende spørsmål om den økologiske balanse i det nordlige Atlanterhav. For kyststaten Norge er det likeledes av stor betydning å bevare og verne de levende ressurser på en slik måte at både vi og fremtidige generasjoner kan få nytte av dem.

Dette er bakgrunnen for at Norge, til tross for de sterke internasjonale kampanjer mot selfangst, har opprettholdt fangsten, med statlig støtte.

Norsk selfangst har tradisjonelt vært rettet mot to arter, henholdsvis grønlandssel (harp seal) og klappmyss (hooded seal). Grønlandsselen opptrer over hele det nord-atlantiske område fra St. Lawrence-bukta til Kara-havet, mens klappmyssen har et

mindre utbredelsesområde fra Newfoundland til Svalbard. Norsk selfangst ble i tidligere år drevet over mer omfattende geografiske områder, men har siden 1982 vært begrenset til Vesterisen dvs. nord for Jan Mayen (både grønlandssel og klappmyss) og i Østisen dvs. drivisfeltene i det østlige Barentshav (kun grønlandssel). Bestandenenes størrelse såvel som fangsttallene har variert tildels sterkt over tid. Fangsten i Østisen har vært kvoteregulert siden 1965, i Vesterisen siden 1971. I begge disse områder har de fangstene i de senere år ligget på et historisk sett relativt lavt nivå. Det kan således nevnes at den samlede norske selfangst ifjor (1990) utgjorde 15.453 dyr, hvorav 15.030 grønlandssel og 423 klappmyss (5.931 dyr i Vesterisen, 9.522 dyr i Østisen). Til tross for at det nok gjenstår en del forskning for å få nøyaktige bestandsestimater, er det bred enighet blant forskerne om at bestandene på ingen måte er truet med overbeskatning.

Fangsten finner normalt sted fra slutten av mars til mai (unntaksvis juni). Fangstsesongen har vært regulert bl.a. med henblikk på å unngå fangst av selunger. Reglene for avlaving av sel er detaljerte og strenge, og for å sikre en forsvarlig gjennomføring av kontroll av fangsten er det på hvert fartøy en selfangstinspektør.

Som ledd i den norske selforvaltning finner det sted et visst bilateralt samarbeide med Sovjetunionen (Sovjetunionen står for ca. 75 % av fangsten i Østisen, mens den sovjetiske fangstvirksomhet i Vesterisen er mer sporadisk og gjennomgående beskjeden). Dette samarbeid foregår i en felles ad hoc arbeidsgruppe, nedsatt innen rammen av Den blandede norsk-sovjetiske

fiskerikommissjon. Arbeidsgruppens mandat har omfattet gjensidig rapportering om fangst og forskning siste år, vurdering av selbestandene, utarbeidelse av forslag til fangstkvoter og andre bestemmelser for kommende sesong, samt gjensidig informasjon og avtale om forskningssamarbeid for påfølgende år. I 1989 ble det for første gang nedsatt en ICES-arbeidsgruppe for grønlandssel og klappmyss. Disse bestandene ble også behandlet av ACFM på møtet i november 1989, hvor både norske og sovjetiske forskere deltok. ICES-arbeidsgruppen hadde imidlertid ikke noe møte i 1990 og det forelå derfor ingen anbefaling fra ICES (ACFM) for 1991.

Den norske selforvaltning utøves direkte gjennom særskilte forskrifter, som fastsettes av Fiskeridepartementet forut for hver fangstsesong (normalt i februar). Som ledd i forarbeidet blir selfangstspørsmål først behandlet i Selfangstrådet, som normalt møtes i januar. Selfangstrådet oppnevnes av Regjeringen for 4-års perioder, og har medlemmer fra forvaltningen (Fiskeridirektoratet og de berørte departementer), Havforskningsinstituttet og selfangstnæringen (Norges Fiskarlag m.fl.). På sine møter gjennomgår Selfangstrådet inspektørrapporter, forskningsrapporter, rapport fra de norsk-sovjetiske selfangstforhandlinger samt forslag til regulering av fangsten i den forestående sesong.

Når det gjelder reguleringen av norsk selfangst i inneværende år, omfattet behandlingen i hovedsak følgende ledd: Selfangstrådet holdt møte 18. januar hvoretter Regjeringen ultimo januar, på grunnlag av Fiskeridepartementets redegjørelse, fattet beslutning om hovedelementene i de foreslåtte reguler-

ingstiltak. På denne bakgrunn fastsatte Fiskeridepartementet 20. februar to forskrifter, hhv. forskrift om regulering av fangst av sel i Vesterisen og Østisen i 1991 samt forskrift om utøvelse av selfangst i Vesterisen og Østisen,

I årets reguleringsforskrift ble det, likesom i 1989 og 1990, satt forbud mot fangst av unger av årets kull. Etter Regjeringens behandling av saken ble det imidlertid opplyst at Regjeringen vil ta standpunkt til spørsmålet om ungefangst etter at resultatene fra de omfattende selundersøkelsene under Sjøpattedyrprogrammet foreligger ved slutten av 1991. M.h.t. fangstkvote i Vesterisen kan norske fartøyer her fange inntil 5.400 grønlandssel. På grunn av den korte fangstperioden og manglende flåtekapasitet ble klappmyssfangsten begrenset til en kvote på 1.000 dyr, selv om forskernes tilrådninger ga rom for fastsettelse av et vesentlig høyere fangsttall. Fangstsesongen ble fastsatt til 10. april - 5. mai for grønlandssel og 26. mars - 5. mai for klappmyss, med adgang til forlengelse dersom vær- og isforholdene tilsier det. I Østisen kan norske fartøyer i år fange inntil 9.500 grønlandssel i Sovjetunionens økonomiske sone. Fangstperioden er her satt til 23. mars - 20. april, med adgang til forlengelse inntil 10. mai.

I forskriften om utøvelse av årets selfangst gjentas i hovedsak det strenge regelverk som man allerede har hatt i en årrekke. I tillegg inneholder den nye forskrift en del krav som innebærer oppfølging av forslag til endringer i regelverket fremsatt av den granskningskommisjon som Regjeringen 24. februar 1989 oppnevnte for å gjennomgå og vurdere den måten norsk selfangst hadde vært drevet på i årene 1982 - 1988. Bakgrunnen for

Kommisjonens oppnevning var påstander om graverende brudd på forskriftene om fangstmetoder i selfangsten. Kommisjonens mandat var å gjennomgå og vurdere tidligere fangstinspektør Odd F. Lindbergs rapport og så langt som mulig hans filmopptak fra fangsten i Vesterisen. Videre skulle den gjennomgå og vurdere rapportene fra selfangstinspektørene i årene 1982-88 og alt tilgjengelig materiale om gjennomføringen av selfangsten. Kommisjonen ble også bedt om å vurdere tiltak som måtte finnes nødvendig for å håndheve fangstreglene. Regjeringens granskningskommisjon, som omfattet fremtredende norske og utenlandske eksperter, avga sin rapport 5. september 1990. I rapporten ble de alvorligste påstander om regelbrudd og brutalitet avvist som grunnløse. Etter Kommisjonens mening var det imidlertid behov for en del endringer i fangstforskriftene, og Kommisjonen utarbeidet forslag til nye forskrifter.

De viktigste endringsforslagene var:

- Krav om årlig skyteprøve for skytterne på selfangstskutene
- Nye regler om krav til våpen og ammunisjon
- Større vekt i slagkroken, som bare tillates brukt på unger
- Forbud mot å avlive unger i dieperioden
- Innskjerping av påbudet om å bruke hakapik/slagkrok på dyr som er skutt
- Blodtapping skal alltid skje på isen
- Reglene gis en noe endret systematikk

De viktigste forslagene om endringer i håndhevelse og opplæring:

- Det kreves kurs med bestått teoretisk prøve som vilkår for å delta i fangsten
- Ajourførte regler sendes ut til fangstfolk og inspektører hvert år
- Utarbeidelse av instruksjonshefte, som distribueres til fangstfolk og inspektører
- Inspektør på hver skute
- Kurs for nye inspektører
- Utlysning av inspektørstillingene
- Klarere regler om inspektørens arbeidsoppgaver og begrensning av adgangen til virksomhet utenom inspeksjonen

I de nye forskrifter er granskningskommisjonens forslag i det alt vesentlige blitt fulgt opp. I spørsmålet om ungefangst går imidlertid forskriftene et skritt lenger enn Kommisjonen: Mens Kommisjonen bare anbefalte forbud mot fangst av unger i dieperioden, setter forskriftene - som bestemt av Regjeringen - forbud mot all ungefangst i år.

Selv om det nye regelverk på en rekke punkter er mer detaljert og strengere enn tidligere, er regelverket likevel et uttrykk for kontinuitet i forhold til det som også tidligere var en hovedsak: Hensikten med reglene er nå som tidligere å sikre at fangsten gjennomføres på ordnet, effektiv og human måte, med så minimal lidelse som mulig for dyrene.

Det tør være kjent for denne forsamling at norsk selfangst i en årrekke har vært gjenstand for negativ internasjonal publisitet, som igjen har gitt næring til protestaksjoner m.v. av varierende styrke og omfang. Vår oppfatning er at den tildels

sterkt følelsesladede kritikk som har vært rettet mot norsk selforvaltning, er i høyeste grad uberettiget og åpenbart basert på manglende kunnskaper, misforståelser og vrangforestillinger, om man da ikke skal mistenke våre kritikere for direkte uedle motiver. Det er imidlertid ingen tvil om at det internasjonale opinionspress mot den norske selfangst har påført næringen stor skade. Som særlig eksempel her skal nevnes EF's forbud mot import av visse selprodukter, som midlertidig fra 1983 og senere gjort permanent i 1989. Vi har gjentatte ganger protestert overfor EF-Kommisjonen og pekt på at importforbudet strider mot frihandelsavtalen mellom Norge og EF, såvel som mot EF's forpliktelser under GATT-avtalen, men til ingen nytte. EF's importforbud, sammen med det negative internasjonale opinionsklima forøvrig, har gjennom det siste desennium bidratt til en sterk forverring av markedsmulighetene for den tidligere lønnsomme norske selfangstnæring. Næringen har derfor i de senere år blitt avhengig av offentlig støtte for å kunne overleve. Overordnede ressursforvaltningsmessige og økologiske hensyn, herunder ikke minst hensynet til en rasjonell fiskeriforvaltning, tilsier imidlertid at selbestandene også i fremtiden gjøres gjenstand for en rasjonell og bærekraftig beskatning. Det er derfor norske myndigheters politikk å støtte en fortsatt opprettholdelse av vår selfangstnæring, og det er vårt håp at næringen påny kan gjenvinne sin naturlige plass som et levedyktig element i vår nasjonale økonomi, som også i fremtiden i høy grad vil måtte baseres på en balansert og forsvarlig utnyttelse av de fornybare ressurser i havet.